

A világ új erőközpontja: az én Indokínám, Vietnamom

Szász Dénes - 2012. 12. 04.

Szerencsésnek gondolom magam azért, mert megadatott közvetlenül, tevékenyen részt vennem Indokína viharos történelmének fontos folyamataiban, számos eseményében és erőm szerint megtehettem, amit tenni helyesnek és szükségesnek gondoltam. Tudom, honfitársaim és más nemzetek fiai között nem vagyok egyedüli ilyen. Örülök annak, hogy most is itt élhetek, dolgozhatok társammal, aki ifjúkori boldogságom volt, és nagyon hosszú idő után a feleségem. Neki itt van a hazája, így egyszerre két szerelmem lehet: Ő és az indokínai Vietnam.

Nagyhatalmi törekvések Indokínában

Gyorsan közhellyé vált, de igaz: századunk Ázsia és a Csendes-óceán százada, már érzékelhetően itt formálódik a világ új erőközpontja, világunk két vezető hatalmának, az Egyesült Államoknak és Kínának az érdekei ebben a térségben ütköznek legközvetlenebbül, legnyíltabban, katonai szembenállásuk ide összpontosul.

Indokína a világnak az egyik olyan pontja, ahol a történelmi, politikai, társadalmi mozgások viharosabbak, bonyolultabbak a máshol ismerteknél, ahol milliónyi emberi sors alakulása múlja felül a legvadabb képzeletet is; ahol egy mégoly hosszú életen is talán túlságosan sokszor és durván közvetlenül gázol át a történelem. És az ifjú nemzedék ugyan más, de nem kisebb erőpróbák elé néz, mint az elmúlt hat-hét évtized klasszikus generációja, vagy a mai derékhad. Így van ez az ország belső viszonyainak szükséges átépítése, a korszerű

társadalom fejlesztése, valamint a nemzeti függetlenség eddig példátlanul bonyolult és immár jelentős nemzetközi összefüggéseket is hordozó feladatát tekintve. Igen, Indokína, azon belül elsősorban Vietnam, továbbra is forrongó pontja marad a világnak, ahol gyors és váratlan fejlemények történnek. Különbféle meggondolások után, vagy egyszerűen kényszerűségből csökkenteni a kívülről rá irányuló figyelmet ugyan lehet, de annak komoly következményei vannak (mint azt jelenleg a délkelet-ázsiai régióba visszatérni törekvő Egyesült Államok, vagy Oroszország példája is mutatja). A világ figyelmének, értékeinek fogadására a térségben Vietnam is kész, egyben ő is törekszik megismertetni magát, hatással lenni gyorsulva globalizálódó legszélesebb környezetére. A vietnami társadalom egyik kedvező, sajátos adottsága, hogy Ázsiában talán a legfogékonyabb tud lenni az európai és észak-amerikai kultúrára, hatásokra, maga pedig (ha ez egyáltalán lehetséges) tekinthető Ázsia mediterránjának-latinjának.

A két szomszéd: Kambodzsa és Laosz

Miként a világ más részein is lenni szokott, az indokínai szomszéd népek közötti viszony történelmileg bonyolult, abban többnyire a kölcsönös bizalmatlanság, az ellenérzések hatnak erősebben. Kétségtelen, hogy Vietnam a másik két országban, Laoszban és Kambodzsában is kéretlenül és saját érdekeit is messzemenően szolgálni véltve magára vállalta azok társadalmi rendje átalakításának, gazdaságuk és katonai képességeik fejlesztésének jelentős terheit, törekedve a három ország együttműködésének sokoldalú erősítésére, természetesen saját vezetése és ellenőrzése alatt. Ez a vietnami stratégia és gyakorlat sok tekintetben jól szolgált a másik két ország alapvető saját nemzeti érdekeit, de számos feszültséget, időnként súlyosabb érdekütközéseket okozott és nemzeti ellentéteket váltott ki, egyben nem elhanyagolható

áldozatokat követelt magától Vietnamtól is. Ma már megállapítható, hogy a vietnami törekvések mindkét szomszéd országot illetően csak erősen korlátozott sikerekkel jártak és szándékaival pontosan ellentétesen, megkönnyítették a kínai befolyás megerősödését, a korábbi vietnami politikai, katonai pozíciók felszámolását Kambodzsában és Laoszban. Jelenleg a három indokínai ország vezetése tudatosan, türelmesen törekszik az egymás közötti hivatalos jó viszony erősítésére, ami csak lassan hoz eredményeket.

A vietnami-kambodzsai viszonyt, a két nép egymás iránti érzelmeit történelmileg terhelik az angkori birodalom hanyatlásához és pusztulásához nem kis mértékben hozzájáruló ellentétek, háborúk, jelentős nagyságú kambodzsai területek elvesztése Vietnam javára. Igaz, hogy a beteg khmer társadalom közelmúltban bekövetkezett legnagyobb tragédiájának, a Pol Pot rendszernek a lezárása, a kambodzsai nép teljes elpusztításának megakadályozása Vietnamnak köszönhető, de azt követően Kambodzsában tízéves vietnami katonai megszállása, közvetlen igazgatása számos érdeksérelemmel és érzelmi sérüléssel járt. Jelenleg a vietnami tőke terjeszkedése Kambodzsában nemkívánatos hatásokat is kivált. A vietnami befolyás csökkentését célzó kambodzsai-kínai együttműködés következményeként nyomasztó súlyú kínai befolyás alakult ki Kambodzsában, amelyet Vietnamban jogosan ellenséges fenyegetésként értékelnek.

Az egyaránt elmaradott és földrajzilag egymástól tartósan elszigetelt Vietnam és Laosz között történelmük során súlyos érdekütközések, területi viták az elmúlt évszázadig nem voltak jellemzők. Az alapjában zavartalan kapcsolatrendszerben változást szintén a vietnami haderő több évtizedes jelenléte az országban, valamint a nagy létszámú vietnami tanácsadókon keresztül kifejtett nyomásgyakorlás okozott, sajátos módon jelentős mértékben az egyik laoszi nemzetiség (h'mong) ellenállásához is kötődve. Jelenleg a vietnami tőke külföldi terjeszkedésének egyik legfontosabb célországa az ásványkincsekben és nemesfákban gazdag, nagyrészt önellátó, egységes nemzeti piaccal még nem rendelkező szomszéd ország. E folyamat nagyszámú vietnami etnikum spontán, szervezetlen beözönlésével is jár (a bányákban, erdőkben vietnami munkaerőt alkalmaznak), ezzel fokozva a meglévő feszültségeket. Laosz nemzeti érdekeinek védelmét a vietnami fölényrel és nyomással szemben szintén a kínai kapcsolatok erősítésével véli hatékonyan biztosítani, amelynek következményei a Kambodzsában tapasztalhatók irányában

alakulnak.

Kambodzsa és Laosz történelmileg az önmagukkal beérő faluközösségek halmazai voltak, laza és zavartalan kapcsolatuk lényegében változatlan, egyben a három ország kapcsolatrendszerének másodlagos fontosságú tényezője.

Gazdasági modernizáció

Indokína a délkelet-ázsiai régió legelmaradottabb alrégiója. Vietnamban a társadalmi-gazdasági fejlesztésnek, az elzárkózás oldásának igénye 1985-ben fogalmazódott meg hivatalos stratégiaként, amelynek gyakorlati megvalósítása mintegy tíz évvel később kezdődött el.

A modernizálás a gazdaságra összpontosult, ma már elmondható, hogy téves stratégiát követve: egyre csökkenő hatékonyságú tőkeberuházásokkal, nyers termékekből és könnyűipari bér munkából álló exportorientált, extenzív fejlesztést valósítottak meg évtizedeken át (néhány éve kapott nagyobb figyelmet a 88 milliós hazai piac). A gazdaság betagozódása a regionális és világgazdaságba egyelőre nem jár a várt eredményekkel, hanem elsősorban a fejlettebb gazdaságok számára nyitotta meg az utat a vietnami piachoz. Még most is érzékelhető a számszerű eredmények hajszolásának készsége a gazdaságban, oktatásban, egészségügyben. A kétségtelen eredmények (GDP növekedés, a szegénység csökkentése, az életszínvonal emelkedése) ellenére Vietnam lemaradása nőtt a délkelet-ázsiai országok gazdasági-társadalmi szintjéhez képest. A világgazdasági válság hatásai súlyosak (export-nehézségek, a GDP növekedési ütemének csökkenése, államadósság növekedése, magas infláció.)

A magánszektor aránya magas, de minden tekintetben (adózás, hitelezés stb.) politikai indíttatású előnyt élveznek a nagyon gyenge hatékonyságú állami nagyvállalatok és bankok. A mezőgazdaságban a föld magántulajdonlásának a

hiánya (az ázsiai termelési mód még mindig létező és mind több gazdasági-társadalmi és politikai feszültséget keltő döntő eleme) a termelés/beruházás súlyos korlátja, miközben a társadalom 70%–75%-a vidéken él.

A társadalom osztályviszonyai sem kedveznek a modernizálásnak: a munkásosztály első generációs, képzetlen, kétlaki; a parasztság elszigetelt, kisméretű magángazdaságokba tagozódik; a nemzeti burzsoázia gyenge, erőteljes komprádor jelleggel. A politikai hatalmat monopolizáló elit szakszerűségének korlátai és csoportjai közötti ellentétek mind nyilvánvalóbbak.

A gazdasági egységek kapcsolatának a társadalmi formái meghatározóan az alapvetően kiépült egységes nemzeti piac áru-pénz viszonyai, nem jelentéktelen mértékű önellátással. A tervszerűség eleme nem csak a gazdasági egységek kapcsolataiban, hanem a gazdasági-társadalmi fejlesztésben is nehezen, csak részben érvényesül. Az elosztási viszonyok mind több társadalmi-politikai feszültséget okoznak, a gyorsan növekvő társadalmi polarizáció kezelése késik. A korrupció mindhárom indokínai országban meghaladja az Ázsiában szokásos mértéket és közvetlenül fonja át a társadalom és a gazdaság minden szintjét.

Regionális minták

Indokínában, Vietnamban a (szép?) új világ formálásához nincs követhető minta. Távolabbról Európa, az Egyesült Államok számos elgondolkodtató tapasztalatot tud mutatni, de átfogó társadalmi modellként és modellel nem szolgálhatnak, e valóság felismerése és kellő elismerése részükről nem mindig jó időben és kielégítő mértékben van meg. A közeli siker-országok (Szingapúr, Dél-Korea, Japán, Kína) politikai-társadalmi, gazdasági körülményeivel, gyakorlatával számos elem hasonlósága tűnik kézenfekvőnek (bár a valóságban sokszor csak felszíni, formai a hasonlóság),

de követhető/követendő útként ők sem tekinthetők. Nehezíti a szükséges saját, új politikai-társadalmi-gazdasági berendezkedés kimunkálását az eszmei-kulturális elmaradottság, a humán értelmiség gyengeségei, a politika kényszer-lépései és az idő sürgetése. Nem kedvez ehhez az sem, hogy az indokínai országok mindegyikében – az általános ázsiai helyzettel teljesen összhangban – a társadalomban és a politikai vezetés ideológiájában-gyakorlatában mind kedvezően, mind kedvezőtlenül erősen hat a nacionalizmus.

Nyelv

Nyelvészeti lapot olvasó joggal vár el oly sok más témára kitérő és csak a felszínt érintő eszmefuttatás után legalább szerény kitérőt kedves témájához.

A jelenlegi vietnami politikai-társadalmi-gazdasági rendszernek kiépítése az ország egész területén (1976) a tömegkommunikáció eszközeinek központi használatát, ellenőrzését és számos korábbi újság, folyóirat megszüntetését is jelentette. Ezzel az adminisztratív intézkedéssel súlyos csapás érte a régi, kínai fogalmakat és szavakat igen nagy terjedelemben használó, klasszikus stílust követő, magas színvonalú vietnami nyelvű lapokat. A bulvársajtó korábban létezett dél-vietnami termékeit szintén megszüntették. Következett közel három évtized, amelyben a központilag készített, nyelvtanilag hibátlan, rendkívül pontosan fogalmazó pártzsargon uralta a sajtót, rádiót és a TV-t, ami ugyan tartalmi szempontból kísértetiesen emlékeztetett Orwell „1984”-ének „újbeszél”-ére és sokszor végtelenül unalmas is volt, de a formai elemeket tekintve az említett pozitívumokat is mutatta. Ez a vietnami sajtópolitika elterjesztette és meggyökereztetette a párt hivatalos dokumentumainak szegényes stílusát, ami ma is mintaként szolgál elsősorban a hivatalos alkalmakkor elhangzó

beszédéhez, írásos beszámolókhöz. A változások Vietnamban is feltartóztathatatlanok (bár sokszor lassabbak az általunk kívánatosnak tartott ütemnél), így a nyelvvel kapcsolatban is új jelenségek terjednek, az itt szokásosnál sokkal gyorsabban: ismét vannak pontatlanul fogalmazó, nyelvtanilag zavarosan író bulvár lapok, amelyek gyakran használják a legújabb szleng szavakat és kifejezéseket. A számos TV-csatorna között nem kevés akad, amelyen rossz kiejtéssel beszélő, zavarosan megnyilvánuló személyek láthatók. Az interneten elérhető sajtó színvonala gyenge, a nyelv jobbításának ügyét nem szolgálja, inkább hátráltatja. Ugyanakkor árnyalja a képet az a nagyszerű misszió, amit az interneten a vietnami szótár betölt. Ennek létrehozását a vietnami nyelv iránti tömeges érdeklődés nyomán határozták el. (A vietnami nyelv ma a világon legtöbbek által beszélt nyelvek sorában a 14.) Ez a szótár jól szolgálja a szókincs vietnami szavakkal történő bővítését.. A politikai szövegekben megkezdődött a lassú színvonal emelkedés, ami még nem tudja ellensúlyozni a fentebb említett meglehetősen szerény általános színvonalat. Öröndetes viszont, hogy a rádió a tiszta, helyes vietnami beszéd egyik forrása. Ami hiányzik: a minőségi korszerű napilap, ami nem a megszűnt régi felújítása, hiszen nem is lehetne az.

Kívánom az Olvasónak, hogy a következő írások megismerésével árnyalja a maga számára mindazt, amit írtam. Örülök majd és elégedett leszek, ha sikerül néhány percig az Ön figyelmét lekötni néhány gondolat erejéig az én Indokínámról, Vietnamomról.

7 Replies to "A világ új erőközpontja: az én Indokínám, Vietnamom"

Pados Iaszlo, 12 év ago

Nagykövet ur,kedves Dénes!
Bravó!

Sok üdv :Pados Laszlo

Domokos Kata, **12 év ago**

Déneském Bigger Gratula!

Nguyen Anh Tuan, **11 év ago**

Nagykovet ur !

Volt egy másik nagykovet ur
velemenye is. Mi a velemenye
Magyarország fejlődéséről ?

http://www.zskf.hu/tudomanyos_elet/olvas/permalink:a-bekefenntartas-kovetkezhemenye-az-orszag-fejlolese. Ezeket csak egy vietnamot nem szereto ember írhatta.

Dr. Iványi Zoltán, **11 év ago**

Kedves Dénes! Cikked bevezetőjével lenyűgöztél. Tartalma tanulságos. Remélem elemzéseiddel máskor is jelentkezel. Üdv. Iványi Zoltán

Váraljai Márton, **11 év ago**

Kedves Dénes!

Most akadtam írásodra és igen teccő, tanulságos. A közösen meg- és átélt történelmi időszakokról sok tekintetben azonos a véleményünk. Én a fent citált előadásomban, ami egy zárt körben hangzott el, arra igyekeztem fókuszálni, hol és milyen

hibákat követtek el az
országegyesítést követően, a Doi Moi-
on át az ezredforduló körüli,
robbanásszerű változásokig. Igen,
szembe kell nézni az elkövetett
hibákkal, hogy tisztán lássuk, hogyan
tovább, milyen úton menjünk előre.
Kívánom, hogy a jövőben minél több
elemző írás jelenjen meg tőled, a
„várfalakon belülről”, mert Nálad
jobban ezt magyar ember nem
ismeheti!
Én élvezettel fogom olvasni és
hasznosítani!
Jó egészséget hozzá!!!

Solyom Levente, **8 év ago**

Tisztelt Nagykövet Úr,
Tiszta véletlenül bukkantam
interneten az Ön írására, keresvén
bővebb információkat Vietnámrol.
Üzleti ügyben volt egy kiállításon a
partnerem a múlt héten és sok
pozitívummal tért haza. Gondoltam és
is dokumentálodom. Izelitőnek
tökéletes volt az Ön írása, remek
összeállítás. Itt meg is állana a
történet, ha nem sajdul belém a
felismerés, hogy mi tulajdonképpen
igen közeli rokonok is vagyunk.
Nehogy tolakodonak vagy
tendenciozus kapcsolatfelvételnek
vegye leveletem, egyszerűen ilyen
kicsi a világ. Én annak a Fodor
Kálmánnak vagyok az unokája, aki
Anna nénjével, az ön drágalátos
nyagyanyjával édes testvér volt. Én
már 30 éve Bécsben élek, az idéntől
nyugdíjasként és egyszerűen időm
van elég, végre magammal is

foglalkoznom. Egyre jönnek elő régi képek , elfelejtett arcok meg sok sok emlék. Mi nem találkoztunk de az édesapjára igen jól emlékszem. Ha nem esik nehezére, még egyszer szeretném hangsúlyozni : nem vagyok tolakodo, szívesen veszem jelentkezését email címemen **office@solyom.at**. Biztosan rengeteg közös témánk lenne.
Tisztelettel és rokoni szeretettel
Solyom Levente

Grim Levente, 8 év ago

Tisztelt Nagykövet Úr. Nagy figyelemmel és érdeklődéssel olvastam ezen írását,számomra távoli és ismeretlen vidékről. Tanulságos volt számomra. Tisztelettel, Levente ,Aranyos-Tordáról.

Your Email address will not be published.

☐ Save my name, email, and website in this browser for the next time I comment.

Hozzászólás küldése

This site uses Akismet to reduce spam. [Learn how your comment data is processed.](#)

© 2025 e-nyelvmagazin.hu. All rights reserved.